

ЗАСТОСУВАННЯ ЙМОВІРНІСНО-НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ ПРИ СИНТЕЗІ ВИРІШАЛЬНОГО ПРАВИЛА В МЕДИЧНИХ СИСТЕМАХ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

¹Поворознюк А.І., ¹Лазебний О.В., ²Передерій В.В.

¹Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»,

²Харківський національний університет радіоелектроніки,
м. Харків

Розглянуто існуючі методи побудови вирішальних правил у медичних системах підтримки прийняття рішень (СППР), зокрема: детерміністичні методи, засновані на описі структури симптомокомплексів, ймовірнісні методи (метод Байєса, метод Вальда); методи нечіткої логіки; методи розпізнавання образів, що засновані на обчисленні відстаней між об'єктами діагностики (пацієнтами) в просторі діагностичних ознак; метод потенційних функцій; лінгвістичні; структурні методи: нейронні мережі тощо. Виявлені основні переваги та недоліки розглянутих методів та можливість їх застосування для медичної діагностики.

Метою роботи є синтез комбінованого вирішального правила (КВП), яке поєднає ймовірнісний підхід та нечіткий опис структури симптомокомплексів і є основою для створення діагностичної СППР, з метою підвищення ефективності та обґрунтованості діагностичного висновку.

Ймовірнісний підхід, який спирається на метод послідовного аналізу Вальда, передбачає обчислення об'єктивних апріорних умовних ймовірностей $P(x_j / D_k)$ на підставі навчальної вибірки.

Підхід, заснований на нечіткій логіці, полягає в обчисленні функції приналежності $\mu(x_j / D_k)$, отриманої виходячи з думки фахівця щодо структури симптомокомплекса діагноза D_k , що виражає ступінь відповідності значення чисельної ознаки x_j деякій лінгвістичній змінній (наприклад, “висока температура” або “підвищений артеріальний тиск”).

Тоді відношення правдоподібності методу Вальда записується в виді:

$$\Omega = \prod_{j=1}^m h(x_j / D_q) / h(x_j / D_w). \text{ Отримане значення порівнюється з порогами:}$$

якщо $\Omega > A$, то робиться висновок про наявність діагнозу D_q , якщо $\Omega < B$, то – D_w . При невиконанні обох нерівностей аналізується наступна ознака x_j .

Проаналізовано варіанти поєднання складових КВП: $P(x_j / D_k)$ та $\mu^*(x_j / D_k)$ (мультиплікативна та адитивна згортка, колектив ВП по кожній складові) та обґрунтовано варіант адитивної згортки з урахуванням вагових коефіцієнтів $h(x_j / D_k) = k_1 P(x_{ji} / D_k) + k_2 \mu^*(x_j / D_k)$. Вагові коефіцієнти k_1 та k_2 відображають довіру лікаря-експерта до кожної складової, та можуть корегуватися в процесі експлуатації системи.